

**COMPETENȚA DIGITALĂ A CADRULUI DIDACTIC –
IMPERATIV AL SUCCESULUI ÎN PROCESUL PREDĂRII-
ÎNVĂȚĂRII DISCIPLINEI LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ**

Valentina CIOBANU, dr., conf. univ.

Summary

In this article we intended to research the problem of digital competence of teachers, as a necessity for success in the process of teaching-learning-evaluation the romanian language and literature object at the primar level. In order to ensure the quality of linguistic and literary-artistic training of pupils at the primar level, it is necessary for all teachers to have formed the digital competence at an advanced level, to know a wider package of programs and opportunities offered by modern technologies in teaching-learning-evaluation of romanian language and literature object. The modernization of educational process at the primar lecel can't be perceived without digital competence of teachers, which is a necessity for success.

Modernizarea procesului educațional la nivelul învățământului primar nu poate fi percepută fără competența digitală a cadrelor didactice, care este un imperativ al succesului.

Întrucât curriculumul pentru învățământul primar include în sistemul de competențe și competențele-cheie, „Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 11(2) stipulează printre aceste competențe-cheie și *competența digitală*” care trebuie formată/dezvoltată la elevii claselor primare [3, p. 11].

Pentru a dezvolta competența digitală la elevii nivelului primar de învățământ, considerăm că și cadrele didactice trebuie să aibă formată această competență, pentru a contribui la organizarea procesului didactic mai eficient și atractiv.

„Competența digitală este descrisă în documentele de referință europene prin cunoștințe, abilități și atitudini specifice: *cunoașterea și înțelegerea* vizează o bună înțelegere și cunoaștere a

rolului și a posibilităților tehnologiei informației și comunicării în viața obișnuită; *deprinderile* și *aptitudinile* se referă la utilizarea unei variate game de aplicații ale TIC în viața de zi cu zi; *atitudinile* se referă la atitudinea critică și reflexivă în evaluarea informațiilor disponibile (atitudinea pozitivă și precisă în utilizarea responsabilă și în condiții de securitate a Internetului), implicarea în rețele cu scopuri culturale, sociale și /sau profesionale” [2, p. 226].

Referindu-se la conceptul de competență digitală, unii cercetători susțin că „aceasta presupune utilizarea tehnologiei multimedia pentru a accesa, evalua, stoca, produce, prezenta și schimba informații și pentru a comunica și a colabora în rețele Internet” [2, p. 226].

Analizând literatura de specialitate, am constatat că există diverse opinii privind „definirea unor termeni, cum sunt: *competența de utilizare a tehnologiilor informaționale*, *competența în utilizarea calculatorului* și *competența digitală*” [5, p. 294].

În acest sens, unii cercetători susțin „Competențele de utilizare a tehnologiilor informaționale sunt deseori confundate cu *competențele digitale*. Competențele TIC sunt, de fapt, un pas spre dezvoltarea *competențelor digitale*, o precondiție în educația pentru competențele digitale. Prin competențe de utilizare TIC se înțelege abilitatea utilizatorului de a folosi calculatorul în calitate de instrument (la tehnoredactarea informației, salvarea, transmiterea ei). [5, p. 295].

Cercetătorul P. S. Brouwer susține că uneori aceste două concepte – *competența de utilizare TIC* și *competența digitală* – sunt folosite ca sinonime, deși, în opinia acestuia, „competența digitală trebuie concepută ca o competență a unui concept mai larg de competență în utilizarea TIC” [1, p. 189-197].

„Competența digitală trece mult dincolo de competența în utilizarea TIC, prin utilizarea eficientă a informației, abilitatea de a identifica și evalua critic informația în scopul creativității și comunicării eficiente” [5, p. 296].

„În baza literaturii de specialitate au fost identificate cinci componente de bază ale competenței digitale: înțelegere, cunoștințe tehnologice, cunoștințe informaționale, cunoștințe digitale, cunoștințe mass-media” [5, p. 295].

Riina Vuorikari susține: „competența digitală ne ajută să stăpânim și alte competențe-cheie, cum ar fi comunicarea, competențele lingvistice” [6].

Din acest motiv ne-am propus să cercetăm problema competenței digitale a cadrelor didactice ca imperativ al succesului în procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei Limba și literatura română la nivelul învățământului primar.

Astfel, un cadru didactic care are competențe digitale va reuși să dezvolte mult mai eficient competențele de comunicare în limba maternă la elevii din clasele primare.

Problema eficientizării predării-învățării-evaluării disciplinei Limba și literatura română și a organizării unui proces didactic de calitate se află în vizorul mai multor cercetători, care consideră că „instruirea modernă nu se reduce doar la cunoașterea tehnologiilor informaționale și comunicaționale. O educație de calitate poate fi obținută doar în cazul integrării tehnologiilor informaționale” [2, p. 10].

Predarea-învățarea-evaluarea disciplinei Limba și literatura română prin utilizarea tehnologiilor informaționale în clasele primare trebuie privită prin prisma facilităților ce le oferă privind sporirea randamentului în instruire și efortul depus de către elevi.

Astăzi, învățătorul, beneficiind de calculator, uneori de rețeaua Internet, având competențe digitale și utilizând tehnologiile informaționale în procesul didactic, are drept obiectiv de a oferi posibilități optime elevilor de a transmite și a asimila informația despre diverse concepte lingvistice și literar-artistice și de a evalua performanțele acestora la disciplina Limba și literatura română. Competența digitală îl va ajuta pe cadru didactic din învățământul

primar să poată preda, sistematiza și evalua unitățile de conținut la disciplina Limba și literatura română.

Preocupându-ne de problema competenței digitale a cadrelor didactice în procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei Limba și literatura română, am administrat un chestionar pe un eșantion de 36 de cadre didactice din Liceul de Limbi Moderne și Management, Școala primară „Grigore Vieru” și Școala primară-grădiniță nr. 90 din Chișinău.

Realizând această cercetare în luna februarie 2019, am stabilit trei niveluri de competență digitală a cadrelor didactice la predarea-învățarea-evaluarea disciplinei Limba și literatura română: nivelul minim, nivelul mediu și nivelul avansat.

Pentru fiecare nivel am elaborat criterii bazate pe: *cunoștințe-înțelegere; deprinderi și aptitudini și atitudini*.

Analizând rezultatele obținute privind determinarea nivelului competenței digitale a cadrelor didactice la predarea-învățarea-evaluarea disciplinei Limba și literatura română la nivelul primar de învățământ, am constatat că acestea dispun de cunoștințe, capacități și atitudini privind competența digitală la nivel mediu, înregistrând: cunoștințe – 50%, capacități – 53% și atitudini – 58% (vezi Figura 1).

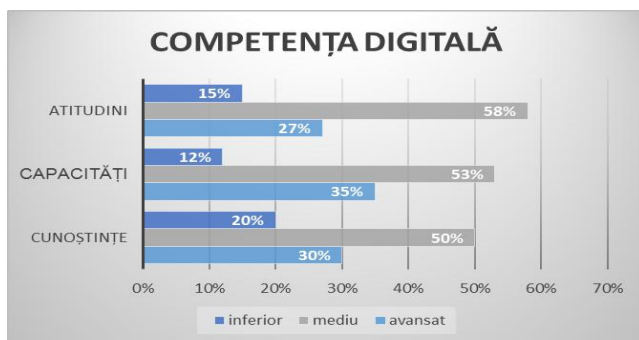

Figura 1. Nivelul de competență digitală a cadrelor didactice

Rezultatele chestionării au arătat că învățătorii claselor primare au competențe digitale ce implică cunoștințe, capacități și deprinderi la un nivel mediu.

În scopul asigurării calității pregătirii lingvistice și literar-artistică a elevilor nivelului primar de învățământ, este necesar ca toate cadrele didactice să aibă formată competența digitală la un nivel avansat, pentru a cunoaște un pachet mai larg de programe și oportunități, pe care le oferă tehnologiile moderne în predarea-învățarea-evaluarea disciplinei Limba și literatura română.

Pentru a dezvolta competența digitală la cadrele didactice, în scopul eficientizării predării-învățării-evaluării disciplinei Limba și literatura română, propunem ca:

- În cadrul programelor de studii ce contribuie la formarea profesională inițială pentru nivelul primar de învățământ, la cursul de *Cultura informațională și tehnologii informaționale în pedagogie*, să fie dezvoltată competența de utilizare a dispozitivelor digitale a viitoarelor cadre didactice.

- Programele de formare profesională continuă a cadrelor didactice să fie axate și pe dezvoltarea competenței digitale, pentru a putea aplica cele mai eficiente și performante tehnologii moderne în procesul educațional, în special pentru cei înaintați în vârstă.

- Managerii să asigure instituțiile educaționale cu tehnologii modern, ce vor fi utilizate în procesul didactic la nivelul învățământului primar.

- Conducerea instituțiilor școlare să găsească surse financiare, pentru a asigura conexiunea la rețeaua Internet.

Dezvoltarea competenței digitale a cadrelor didactice va contribui la creșterea randamentului pregătirii lingvistice și literar-artistică a elevilor nivelului primar de învățământ, utilizând tehnologiile moderne la lecții, reușind să adapteze softurile educaționale la diverse situații, să prezinte diverse texte, însoțite de sunet și imagini, să utilizeze elementele de grafică și animație, să organizeze diverse jocuri.

Utilizarea tehnologiilor informaționale moderne la lecțiile de Limba și literatura română sunt extrem de utile atât pentru cadrele didactice, eliberându-i de pregătirea materialelor didactice, cât și pentru elevi și contribuie la creșterea performanțelor elevilor în însușirea conceptelor lingvistice, literar-artistice și aplicarea lor în comunicare.

Modernizarea învățământului primar prin utilizarea tehnologiilor moderne se va realiza cu succes, dacă cadrele didactice vor avea formate competențe digitale.

Bibliografie

1. Brouwer, P. S., Critical thinking. În the information age, Journal of Educational Technology Systems, nr. 25 (2), 2007, pp.189-197.
2. Botnariuc, P., Tăsica, L., Domenii de competențe cheie europene: competența digital, în: Revista de pedagogie, nr. 58 (3), 2010, pp. 294-301.
3. Corlat, S., Karlsson, G., Braicov, A., Stah, D., Hellstrom, M., Metodologia utilizării tehnologiilor informaționale și de Comunicație în învățământul superior, Chișinău, 2011.
4. Curriculumul pentru învățământul primar, MECC, Chișinău, 2018.
5. Patrașcu, D., Țap, E., Criterii și indicatori ai competenței digitale pentru cadrele didactice din învățământul general, în: Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului, Seria XIX, vol. II, Chișinău, 2017.
6. Riina Vuorikari,
[http://www.schooleducationgateway.eu/ro/pub/viewpoints/experts/riina_vuorickari_-_becoming-dig.htm].